

23.11.2015

Kaj/3

§ 1140

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle poikkeamishakemuksesta Töölön kylän tilalle Rnro 6:4 (Suomenlinna, Vallisaari)

HEL 2015-006513 T 10 04 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Metsähallituksen Luontopalveluitten poikkeamishakemuksesta seuraavan puoltavan lausunnon:

Hakija

Metsähallitus Luontopalvelut (jättöpäivämäärä 28.5.2015) pyytää (hakemus liitteineen päivätty 7.5.2015) poikkeamislupaa 52. kaupunginosan (Suomenlinna) Töölön kylässä 432 olevalle tilalle RN:o 6:4 (Vallisaari, Kukinsalmi)

Hakijan tarkoituksena on laiturirakennelman rakentaminen ranta-alueelle, jolla ei ole asemakaavaa. Retkisatamaksi tarkoitettu laituri rakennetaan olemassa olevan Torpedolaiturin yhteyteen. Laituriin tulee 50 venepaikkaa, josta yleisökäyttöön varataan 45 paikkaa ja 5 paikkaa viranomaiskäyttöön. Laiturin pituus on 79,9 metriä ja kansileveys on 3,3 metriä. Retkisatamaa tullaan kehittämään korkeatasoiseksi vierasvenesatamaksi.

Hakija perustelee hakemustaan sillä, että alueella ei ole asemakaavaa eikä osa-yleiskaavan määräykset (EP) ole ajan tasalla. Asemakaavaprosessi on käynnistynyt ja sisältää yleissuunnitelman linjaukset, joissa laituripalvelut on mukana. Poikkeaman perustelut: 1. Yleinen etu: virkistyskäyttö ja matkailu. 2. Turvallisuus: asiakasturvallisuus rantautumisissa paranee. 3. Yrittäjien toimintaympäristö paranee.

Hakemus koskee ranta-aluetta, jolla ei ole asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Haettu toimenpide on siten vastoin maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 1 (ja 2) momenttia.

Rannalle voidaan rakentaa poikkeamispäätöksin, jos maankäyttö- ja rakennuslain 171 a 172 §:n edellytykset täyttyvät (poikkeaminen rannan suunnittelutarpeesta).

Selostus

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Vallisaaren ja Kuninkaansaaren alue on Museoviraston inventoinnissa (RKY) sisällytetty valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon. Alue on UNESCO:n maailmanperintökohteen (Suomenlinna) suoja-alueella.

Alue on ranta-aluetta, jolla ei ole asemakaavaa. Helsingin yleiskaava 2002:ssa (kaupunginvaltuusto 26.11.2003) alue on sotilasaluetta ja kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta.

Maakuntakaavassa alue on osoitettu Puolustusvoimien alueeksi, jonka toissijainen käyttötarkoitus on virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoiminta (EP/u). Alue on merkitty valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi.

Vallisaari ja Kuninkaansaari avautuvat yleisölle vuonna 2016. Metsähallituksen luontopalvelut suunnittelee saaria luontomatkailun ja virkistykseen käyttöön. Suunniteltu laituri sijoittuu Vallisaaren ja Kuninkaansaaren väliseen suojaosaan lahteen. Lahti on aiemmin ollut salmi (Kukinsalmi), mutta se on suljettu etelästä kannaksella. Haettu laituri tulee palvelemaan Vallisaareen perustettavan vierasvenesataman laiturina.

Saadut lausunnot

Hakemuksesta on saatu Liikenneviraston, Museoviraston ja Puolustusvoimien sekä kaupungin asianomaisten hallintokuntien lausunnot. Suomenlinnan hoitokunta on ilmoittanut, ettei sillä ole huomauttamista hankkeesta.

Liikennevirasto (16.7.2015) toteaa lausunnossaan, että hankealueelle ei johda vesiväyliä eikä sen läheisyydessä ole merenkulun kelluvia turvalaitteita. Mikäli kohteeseen on odotettavissa merkittävää vesiliikennettä, hankealueelle johtavan pistoväylän perustamista tulisi harkita turvallisen liikennöinnin varmistamiseksi.

Vastine

Virallisen veneväylän perustaminen voi olla tarpeellista. Väylä selkeyttäisi liikkumista ja lisäisi turvallisuutta niin veneilijöiden kuin kauppamerenkulun näkökulmasta. Väylän tarpeellisuuden arvioinnissa liikuntavirasto voi toimia asiantuntijana. Lopullinen väylän tarve tiedetään vasta kun vierasvenesatama on aloittanut toimintansa. Koska kyseessä ei ole Helsingin kaupungin omistama tai ylläpitämä ulkoilusaari, väylän perustaminen on Metsähallituksen tai

satamatoimijan tehtävä. Valmis väylä voidaan luovuttaa kaupungin ylläpidettäväksi.

Puolustusvoimat (14.8.2015) toteaa lausunnossaan, että 1. Logistiikkarykmentin esikunta toimii virallisena lausunnon antajana kyseisellä alueella ja on kuullut asiassa tukemiaan hallintoyksiköitä. Kaartin jääkäriyrykmentti katsoo, ettei esitetylle raskasponttonilaiturille tule myöntää poikkeamislupaa. Vallisaari on edelleen Santahaminan suoja-alueella, jolla on voimassa liikkumista ja muuta toimintaa rajoittavia määräyksiä. Vaikka suoja-alue ei sinällään estä liikkumista tai huviveneen ankkurointia alueella, ovat ankkuroitava raskasponttonilaituri ja sen myötä lisääntynyt oleilu suoja-alueella turvallisuusriski vedessä mahdollisesti olevien räjähtämättömien ammusten vuoksi, mutta myös puolustusvoimien aluevalvonnan vuoksi. Torpedolaituri sijaitsee lähellä ns. Kuolemanlaaksoa, josta on löytynyt räjähteitä vielä vuoden 2015 kaivauksissa (DL5034). Mikäli laiturirakenteelle myönnetään poikkeamislupa, pyydetään ensisijaisesti tarkastelemaan Vallisaaren pohjoisosan laiturin yhteyteen sijoitettavaa laiturivaihtoehtoa.

Puolustusvoimat esittää täydennyslausunnossaan (17.8.2015), että poikkeamislupaa harkittaessa huomioidaan seuraavat erityispiirteet:

- 1) Suunnittelun kohteena olevalla alueella olevat puolustusvoimien ja turvallisuusverkkotoiminnasta vastaavien tahojen vedenalaiset kaapelirakenteet ja niihin liittyvät maa-alueella olevat rantarakenteet huomioidaan suunnittelussa ja työn suorituksessa.
- 2) Mahdollisen tulevan laiturityömaan alueella voi olla vanhoja toimintakuntoisia räjähteitä tai niiden osia.
- 3) Vallisaari sijaitsee suoja-alueella ja ohjeet toiminnasta suoja-alueilla perustuvat lakiin Suomen alueen valvonnasta sekä sen perusteella annettuihin Aluevalvonta-asetukseen ja Suoja-alueasetukseen.

Suoja-alueet ovat valtakunnan turvallisuuden ja aluevalvonnan järjestämisen kannalta tärkeitä ja rajoiltaan tarkkaan määriteltyjä Suomen aluevesien osia. Suoja-alueilla ei saa harjoittaa ilman lupaa (laitesukellusta eikä) merenkulkuun tavanomaisesti kuulumatonta vedenalaista toimintaa, kuten poijun ankkuroimista pohjaan, pohja-ainesten ottoa ja läjitystä, kaapelinlaskua sekä kaikumittausta. Myös merenpohjan tutkiminen ja kartoittaminen ilman lupaa on kielletty.

Edellä mainitun perusteella suoja-alueella tapahtuva laiturin ankkurointi, ankkurointia varten tehtävä mahdollinen pohjantutkimus tai pohjan muokkaaminen, ankkurointiin liittyvä sukellustoiminta sekä varsinainen ankkurien tai painojen asettaminen pohjaan on

luvanvaraista toimintaa aluevalvontalain nojalla. Suoja-
aluelupahakemuksen käsittelyssä tullaan käytännössä hakemaan
lausunto Merivoimien esikunnan (MERIVE)
johtamisjärjestelmäosastolta, jonka perusteella arvioidaan hakemuksen
mukaisen toiminnan vaikutus merivoimien infrastruktuurille.

Vastine

Vallisaaren ja Kuninkaansaaren kehittäminen virkistys- ja
luontomatkailun käyttöön edellyttää monenlaista uutta rakentamista
suoja-alueelle. Vierasvenesataman perustaminen monipuolistaa
saarten palvelutarjontaa. Olosuhteiden kannalta suojaisin ja turvallisin
paikka venesatamalle on Kukinsalmessa. Alueen jatkosuunnittelussa ja
rakentamisessa on tehtävä yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa.

Museovirasto (17.8.2015) toteaa lausunnossaan, että Suomenlinnan
maailmanperintöstatuksen kannalta laiturin rakentamisessa ei ole
ongelmaa, vaikka se sijaitseekin maailmanperintökohteen
suojavajöhykkeellä. Laituri ei tule näkymään Suomenlinnaan eikä
Kustaanmiekansalmeen. Se ei myöskään heikennä merkittävästi
rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvoa, vaan edustaa
pikemminkin Vallisaaren luontevaa kehittämistä matkailu- ja
virkistyskäytön tarpeisiin. Laiturihankkeella voi kuitenkin olla vaikutusta
vedenalaiseen kulttuuriperintöön. Museovirasto on pitänyt tärkeänä
sitä, että Vallisaaren niillä vesialueilla, joille rakennetaan uusia
venesatamia tai joilla olevia vanhoja satamia kehitetään
vesirakentamisella, tehdään etukäteen arkeologinen
vedenalaisinventointi. Inventoinnin avulla saadaan tietoa siitä, onko
hankealueella vedenalaisia muinaisjäänöksiä. Museoviraston saaman
tiedon mukaan Vallisaarta ympäröivällä vesialueella inventointi on
aloitettu luotauksin, mutta Museoviraston käytössä ei ole
inventointiraporttia. Ennen kuin vedenalaisinventoinnin tulokset on
saatu käyttöön, ei ole mahdollista arvioida onko laiturirakentamisella
haitallisia vaikutuksia vedenalaiseen kulttuuriperintöön.

Vastine

Retkisataman alueella on tehtävä tarkempi vedenalainen inventointi.
Inventoinnin tulokset on toimitettava Museoviraston käyttöön ennen
rakennuslupan myöntämistä.

Ympäristökeskus (17.8.2015) toteaa lausunnossaan, että
ympäristökeskus ei ole laiturin rakentamisessa lupaviranomainen.
Laiturin lainmukaisuudesta tai luvantarpeesta tulee pyytää lausunto
ELY-keskukselta. Jos laiturista tai laiturin käytöstä aiheutuu vesilaisa
tarkoitettua haittaa, tulee sille hakea etukäteen aluehallintoviraston

lupa. Muuten ympäristökeskuksella ei ole huomautettavaa hakemuksessa esitettyyn poikkeamismenettelyyn.

Kiinteistöviraston tonttiosastolla (7.7.2015) ei ole huomautettavaa.

Liikuntavirasto (ei kannanottoa).

Pelastuslaitos (ei kannanottoa).

Osallisten kuuleminen

Hakemuksesta on tiedotettu naapureille kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä (22.6.2015). Heille on varattu tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen. Muistutuksia ei ole esitetty. Laajempi kuuleminen ei ole tarpeen, koska rakennuspaikka sijaitsee niin, että varsinaisia maanomistaja naapureita ei ole.

Lausunto

Kaupunginhallitus toteaa, että Metsähallitus on laatinut yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa alueelle asemakaavoituksen pohjaksi yleissuunnitelman, joka toteuttaa Metsähallituksen tavoitteita muuttaa saaret virkistyspalveluiden ja luontomatkailun käyttöön. Hakemuksessa esitetty vierasvenesatama on yleissuunnitelman ja saarten kehittämistavoitteiden mukaisia.

Kaupunginhallitus puoltaa poikkeamista. Poikkeamisen erityinen syy on alueen tarkoituksen mukainen käyttö sekä ulkoilualueen palvelurakenteen kehittäminen.

Haettu toimenpide ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle taikka alueiden käytön muulle järjestämiselle, eikä vaikeuta luonnonsuojelun taikka rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista, edellyttäen että vedenalainen kulttuuriperintö inventoidaan ja että inventointiraportit toimitetaan Museoviraston käyttöön sekä edellyttäen, että puolustusvoimien ja turvallisuusverkkotoiminnasta vastaavien tahojen vedenalaiset kaapelirakenteet ja niihin liittyvät maa-alueella olevat rantarakenteet huomioidaan suunnittelussa ja työn suorituksessa, veden alaiset räjähteet inventoidaan sekä laiturin yhteyteen asetetaan vedenalaisen toiminnan kuten laitesukelluksen kieltävät merkinnät. Haettu toimenpide ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Kaupunginhallitus puoltaa hakemusta edellyttäen, että suunnittelussa ja rakentamisessa arvioidaan veneväylän tarpeellisuus, huomioidaan vedenalainen kulttuuriperintö ja mahdolliset räjähteet sekä Santahaminan suoja-alueen asettamat rajoitukset.

23.11.2015

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että Metsähallitus on esittänyt sisäasiainministeriölle poliisilain mukaisen liikkumis- ja oleskelurajoitusalueen asettamista Vallisaaren sen eteläkärjen alueelle, johon poikkeamishakemuksen tarkoittama alue rajoittuu.

Kaupunginhallitus liittää lausuntonsa liitteeksi asiasta sisäasiainministeriölle 15.6.2015 antamansa lausunnon.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Hakemus liitteineen
- 3 Ympäristökartta
- 4 Poikkeamispäätöshakemus Helsinki
- 5 Ilmakuva kohti laituri-aluetta, Vallisaari
- 6 Ilmakuva, laituri-alue ja Kukisalmen Vallisaari
- 7 Museovirasto, lausunto poikkeamispäätöshakemuksesta, Vallisaari
Kukinniemi
- 8 Suomenlinnan hoitokunta, kirje Metsähallituksen Luontopalveluiden
poikkeamispäätöshakemuksesta, Vallisaari
- 9 Puolustusvoimat, lausunto Vallisaaren poikkeamisasiassa
- 10 Puolustusvoimat, täydennyslausunto poikkeamishakemukseen,
Vallisaari
- 11 Kaupunginhallituksen lausunto liikkumis- ja oleskelurajoituksen
asettamisesta Vallisaaren

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 2

Liite 7

Liite 8

Liite 9

Liite 10

Liite 11

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Museovirasto

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

23.11.2015

Kaj/3

Metsähallitus Luontopalvelut	täytäntöönpano Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liikennevirasto	Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Puolustusvoimat 1. Logistiikkarykmentti Esikunta	Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Esittelijä toteaa, että 1.1.2011 voimaan tulleen lain 1257/2010 (Laki kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta) mukaan poikkeuksen rakentamisesta tai muusta toimenpidettä koskevista säännöksistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista, lukuun ottamatta ranta-alueelle haettua poikkeamista, myöntää Helsingin kaupunki. Tämän vuoksi kaupunginhallitus antaa kyseisestä hakemuksesta lausunnon Uudenmaan ELY-keskukselle, jolla on toimivalta poikkeamisen ratkaisussa.

Kaupunkisuunnitteluvirasto puoltaa lausunnossaan 2.11.2015 hakemusta edellyttäen, että rakentamisessa noudatetaan päätösehdotuksessa mainittuja ehtoja.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Hakemus liitteineen
- 3 Ympäristökartta
- 4 Poikkeamispäätöshakemus Helsinki
- 5 Ilmakuva kohti laiturialuetta, Vallisaari
- 6 Ilmakuva, laiturialue ja Kukisalmi Vallisaari
- 7 Museovirasto, lausunto poikkeamispäätöshakemuksesta, Vallisaari Kukinniemi
- 8 Suomenlinnan hoitokunta, kirje Metsähallituksen Luontopalveluiden poikkeamispäätöshakemuksesta, Vallisaari
- 9 Puolustusvoimat, lausunto Vallisaaren poikkeamisasiassa
- 10 Puolustusvoimat, täydennyslausunto poikkeamishakemukseen, Vallisaari
- 11 Kaupunginhallituksen lausunto liikkumis- ja oleskelurajoituksen

23.11.2015

Kaj/3

asettamisesta Vallisaareen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Museovirasto

Metsähallitus Luontopalvelut

Liikennevirasto

Puolustusvoimat 1.
Logistiikkarykmentti Esikunta

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 2

Liite 7

Liite 8

Liite 9

Liite 10

Liite 11

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkisuunnitteluvirasto
Rakennusvalvontavirasto
Kaupunkisuunnitteluvirasto/Koski
Kaupunginmuseo
Kiinteistövirasto
Liikuntavirasto
Pelastuslaitos
Ympäristökeskus

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnitteluvirasto 2.11.2015

HEL 2015-006513 T 10 04 01

Rakvv 52-1470-15-S

Hakija

Metsähallitus Luontopalvelut (jättöpäivämäärä 28.5.2015)

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

23.11.2015

Kaj/3

Rakennuspaikka

52. kaupunginosan (Suomenlinna) Töölön kylässä 432 oleva tila RN:o 6:4 (Vallisaari, Kukinsalmi)

Haettu toimenpide

Laiturirakennelman rakentaminen ranta-alueelle, jolla ei ole asemakaavaa. Retkisatamaksi tarkoitettu laituri rakennetaan olemassa olevan Torpedolaiturin yhteyteen. Laituriin tulee 50 venepaikkaa, josta yleisökäyttöön varataan 45 paikkaa ja 5 paikkaa viranomaiskäyttöön. Laiturin pituus on 79,9 metriä ja kansileveys on 3,3 metriä. Retkisatamaa tullaan kehittämään korkeatasoiseksi vierasvenesatamaksi.

Hakija perustelee hakemustaan sillä, että alueella ei ole asemakaavaa eikä osa-yleiskaavan määräykset (EP) ole ajan tasalla. Asemakaavaprosessi on käynnistynyt ja sisältää yleissuunnitelman linjaukset, joissa laituri palvelut on mukana. Poikkeaman perustelut: 1. Yleinen etu: virkistyskäyttö ja matkailu. 2. Turvallisuus: asiakasturvallisuus rantautumisissa paranee. 3. Yrittäjien toimintaympäristö paranee.

Säännökset, joista poiketaan

Hakemus koskee ranta-aluetta, jolla ei ole asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakennusluvan myöntämisen perusteena. Haettu toimenpide on siten vastoin maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 1 (ja 2) momenttia.

Selostus

Vallisaaren ja Kuninkaansaaren alue on Museoviraston inventoinnissa (RKY) sisällytetty valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen luetteloon. Alue on UNESCO:n maailmanperintökohteen (Suomenlinna) suoja-alueella.

Alue on ranta-aluetta, jolla ei ole asemakaavaa. Helsingin yleiskaava 2002:ssa (kaupunginvaltuusto 26.11.2003) alue on sotilasaluetta ja kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta.

Maakuntakaavassa alue on osoitettu Puolustusvoimien alueeksi, jonka toissijainen käyttötarkoitus on virkistys-, matkailu- ja/tai koulutustoiminta (EP/u). Alue on merkitty valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi.

Vallisaari ja Kuninkaansaari avautuvat yleisölle vuonna 2016. Metsähallituksen luontopalvelut suunnittelee saaria luontomatkailun ja virkistykseen käyttöön. Suunniteltu laituri sijoittuu Vallisaaren ja Kuninkaansaaren väliseen suojaisaan lahteen. Lahti on aiemmin ollut salmi (Kukinsalmi), mutta se on suljettu etelästä kannaksella. Haettu laituri tulee palvelemaan Vallisaaren perustettavan vierasvenesataman laiturina.

Saadut lausunnot

Liikennevirasto (16.7.2015) toteaa lausunnossaan, että hankealueelle ei johda vesiväyliä eikä sen läheisyydessä ole merenkulun kelluvia turvalaitteita. Mikäli kohteeseen on odotettavissa merkittävää vesiliikennettä, hankealueelle johtavan pistoväylän perustamista tulisi harkita turvallisen liikennöinnin varmistamiseksi.

Vastine

Virallisen veneväylän perustaminen voi olla tarpeellista. Väylä selkeyttäisi liikkumista ja lisäisi turvallisuutta niin veneilijöiden kuin kauppamerenkulun näkökulmasta. Väylän tarpeellisuuden arvioinnissa liikuntavirasto voi toimia asiantuntijana. Lopullinen väylän tarve tiedetään vasta kun vierasvenesatama on aloittanut toimintansa. Koska kyseessä ei ole Helsingin kaupungin omistama tai ylläpitämä ulkoilusaari, väylän perustaminen on Metsähallituksen tai satamatoimijan tehtävä. Valmis väylä voidaan luovuttaa kaupungin ylläpidettäväksi.

Puolustusvoimat (14.8.2015) toteaa lausunnossaan, että 1. Logistiikkarykmentin esikunta toimii virallisena lausunnon antajana kyseisellä alueella ja on kuullut asiassa tukemiaan hallintoyksiköitä. Kaartin jääkäriyrykmentti katsoo, ettei esitetulle raskasponttonilaiturille tule myöntää poikkeamislupaa. Vallisaari on edelleen Santahaminan suoja-alueella, jolla on voimassa liikkumista ja muuta toimintaa rajoittavia määräyksiä. Vaikka suoja-alue ei sinällään estä liikkumista tai huviveneen ankkurointia alueella, ovat ankkuroitava raskasponttonilaituri ja sen myötä lisääntynyt oleilu suoja-alueella turvallisuusriski vedessä mahdollisesti olevien räjähtämättömien ammusten vuoksi, mutta myös puolustusvoimien aluevalvonnan vuoksi. Torpedolaituri sijaitsee lähellä ns. Kuolemanlaaksoa, josta on löytynyt räjähteitä vielä vuoden 2015 kaivauksissa (DL5034). Mikäli laiturirakenteelle myönnetään poikkeamislupa, pyydetään ensisijaisesti tarkastelemaan Vallisaaren pohjoisosan laiturin yhteyteen sijoitettavaa laiturivaihtoehtoa.

Puolustusvoimat esittää täydennyslausunnossaan (17.8.2015), että poikkeamislupaa harkittaessa huomioidaan seuraavat erityispiirteet:

- 1) Suunnittelun kohteena olevalla alueella olevat puolustusvoimien ja turvallisuusverkkotoiminnasta vastaavien tahojen vedenalaiset kaapelirakenteet ja niihin liittyvät maa-alueella olevat rantarakenteet huomioidaan suunnittelussa ja työn suorituksessa.
- 2) Mahdollisen tulevan laiturityömaan alueella voi olla vanhoja toimintakuntoisia räjähteitä tai niiden osia.
- 3) Vallisaari sijaitsee suoja-alueella ja ohjeet toiminnasta suoja-alueilla perustuvat lakiin Suomen alueen valvonnasta sekä sen perusteella annettuihin Aluevalvonta-asetukseen ja Suoja-alueasetukseen.

Suoja-alueet ovat valtakunnan turvallisuuden ja aluevalvonnan järjestämisen kannalta tärkeitä ja rajoiltaan tarkkaan määriteltäviä Suomen aluevesien osia. Suoja-alueilla ei saa harjoittaa ilman lupaa (laitesukellusta eikä) merenkulkuun tavanomaisesti kuulumatonta vedenalaista toimintaa, kuten poijun ankkuroimista pohjaan, pohja-ainesten ottoa ja läjitystä, kaapelinlaskua sekä kaikumittausta. Myös merenpohjan tutkiminen ja kartoittaminen ilman lupaa on kielletty.

Edellä mainitun perusteella suoja-alueella tapahtuva laiturin ankkurointi, ankkurointia varten tehtävä mahdollinen pohjantutkimus tai pohjan muokkaaminen, ankkurointiin liittyvä sukellustoiminta sekä varsinainen ankkurien tai painojen asettaminen pohjaan on luvanvaraista toimintaa aluevalvontalain nojalla. Suoja-alueilupahakemuksen käsittelyssä tullaan käytännössä hakemaan lausunto Merivoimien esikunnan (MERIVE) johtamisjärjestelmäosastolta, jonka perusteella arvioidaan hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutus merivoimien infrastruktuurille.

Vastine

Vallisaaren ja Kuninkaansaaren kehittäminen virkistykseen ja luontomatkailun käyttöön edellyttää monenlaista uutta rakentamista suoja-alueelle. Vierasvenesataman perustaminen monipuolistaa saarten palvelutarjontaa. Olosuhteiden kannalta suojaisin ja turvallisin paikka venesatamalle on Kukinsalmessa. Alueen jatkosuunnittelussa ja rakentamisessa on tehtävä yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa.

Museovirasto (17.8.2015) toteaa lausunnossaan, että Suomenlinnan maailmanperintöstatuksen kannalta laiturin rakentamisessa ei ole ongelmaa, vaikka se sijaitseekin maailmanperintökohteen suojavyöhykkeellä. Laituri ei tule näkymään Suomenlinnaan eikä Kustaanmiekansalmeen. Se ei myöskään heikennä merkittävästi rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvoa, vaan edustaa pikemminkin Vallisaaren luontevaa kehittämistä matkailu- ja virkistyskäytön tarpeisiin. Laiturihankkeella voi kuitenkin olla vaikutusta

vedenalaiseen kulttuuriperintöön. Museovirasto on pitänyt tärkeänä sitä, että Vallisaaren niillä vesialueilla, joille rakennetaan uusia venesatamia tai joilla olevia vanhoja satamia kehitetään vesirakentamisella, tehdään etukäteen arkeologinen vedenalaisinventointi. Inventoinnin avulla saadaan tietoa siitä, onko hankealueella vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Museoviraston saaman tiedon mukaan Vallisaarta ympäröivällä vesialueella inventointi on aloitettu luotauksin, mutta Museoviraston käytössä ei ole inventointiraporttia. Ennen kuin vedenalaisinventoinnin tulokset on saatu käyttöön, ei ole mahdollista arvioida onko laiturirakentamisella haitallisia vaikutuksia vedenalaiseen kulttuuriperintöön.

Vastine

Retkisataman alueella on tehtävä tarkempi vedenalainen inventointi. Inventoinnin tulokset on toimitettava Museoviraston käyttöön ennen rakennusluvan myöntämistä.

Ympäristökeskus (17.8.2015) toteaa lausunnossaan, että ympäristökeskus ei ole laiturin rakentamisessa lupaviranomainen. Laiturin lainmukaisuudesta tai luvantarpeesta tulee pyytää lausunto ELY-keskukselta. Jos laiturista tai laiturin käytöstä aiheutuu vesilaisa tarkoitettua haittaa, tulee sille hakea etukäteen aluehallintoviraston lupa. Muuten ympäristökeskuksella ei ole huomautettavaa hakemuksessa esitettyyn poikkeamismenettelyyn.

Kiinteistöviraston tonttiosastolla (7.7.2015) ei ole huomautettavaa.

Liikuntavirasto (ei kannanottoa).

Pelastuslaitos (ei kannanottoa).

Osallisten kuuleminen

Hakemuksesta on tiedotettu naapureille kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston kirjeellä (22.6.2015). Heille on varattu tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen. Muistutuksia ei ole esitetty. Laajempi kuuleminen ei ole tarpeen, koska rakennuspaikka sijaitsee niin, että varsinaisia maanomistajia naapureita ei ole.

Lausunto

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa, että Metsähallitus on laatinut yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa alueelle asemakaavoituksen pohjaksi yleissuunnitelman, joka toteuttaa Metsähallituksen tavoitteita muuttaa saaret virkistyspalveluiden ja luontomatkailun käyttöön. Hakemuksessa esitetty vierasvenesatama on yleissuunnitelman ja saarten kehittämistavoitteiden mukaisia.

Poikkeamisen erityinen syy on alueen tarkoituksen mukainen käyttö sekä ulkoilualan palvelurakenteen kehittäminen.

Haettu toimenpide ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle taikka alueiden käytön muulle järjestämiselle, eikä vaikeuta luonnonsuojelun taikka rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista, edellyttäen että vedenalainen kulttuuriperintö inventoidaan ja että inventointiraportit toimitetaan Museoviraston käyttöön sekä edellyttäen, että puolustusvoimien ja turvallisuusverkkotoiminnasta vastaavien tahojen vedenalaiset kaapelirakenteet ja niihin liittyvät maa-alueella olevat rantarakenteet huomioidaan suunnittelussa ja työn suorituksessa, veden alaiset räjähteet inventoidaan sekä laiturin yhteyteen asetetaan vedenalaisen toiminnan kuten laitesukelluksen kieltävät merkinnät. Haettu toimenpide ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Kaupunkisuunnitteluvirasto puoltaa hakemusta edellyttäen, että suunnittelussa ja rakentamisessa arvioidaan veneväylän tarpeellisuus, huomioidaan vedenalainen kulttuuriperintö ja mahdolliset räjähteet sekä Santahaminan suoja-alueen asettamat rajoitukset.

Lisätiedot

Janne Prokkola, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi